

G. Kielhofnera
CILVĒKA NODARBES MODELIS
piektais izdevums, 2017
(*Renee R. Taylor*)

Cilvēka nodarbes modelis joprojām
attīstībā

CNM 5. izdevuma sadaļas

5. izdevums, 2017

- ▶ Cilvēka nodarbes skaidrojums
- ▶ CNM lietošana: terapijas process un terapeitiskā domāšana
- ▶ Mērījumi: kombinētas metodes informācijas iegūšanai
- ▶ Gadījumu apraksti
- ▶ CNM praksē

4. izdevums, 2007

- ▶ Cilvēka nodarbes skaidrojums
- ▶ CNM lietošana: terapijas process un terapeitiskā domāšana
- ▶ Mērījumi: strukturētas metodes informācijas iegūšanai
- ▶ Gadījumu apraksti
- ▶ Resursi CNM lietošanai un attīstībai

Cilvēka nodarbes skaidrojums

CNM ergoterapeitu skatījumā

- ▶ Multinacionāls un multikulturāls
- ▶ Uz praksi vērsts
- ▶ Atbalsta uz nodarbi vērstu praksi
- ▶ Uz pierādījumiem balstīts
- ▶ Aplūko klientu kā vienotu veselumu (holistiska pieeja)
- ▶ Piedāvā uz klientu vērstu pieeju
- ▶ Kombinācija ar citiem modeļiem un teorijām

Cilvēka nodarbes skaidrojums

CNM uzdevums ir atbalstīt ergoterapijas praksi, kuru raksturo

- ▶ Nodarbe kā mērķis
- ▶ Uz klientu vērsta prakse
- ▶ Holistiska pieeja indivīdam
- ▶ Uz pierādījumiem pamatota prakse
- ▶ Citu ergoterapijas prakses modeļu un interdisciplināro teoriju lietošana

Cilvēka nodarbes skaidrojums

Nodarbe aptver 3 plašas *darīšanas* jomas:

- ▶ Ikdienas aktivitātes (sevis uzturēšanas un aprūpes aktivitātes)
- ▶ Spēle (brīvi izvēlētas aktivitātes sevis labad)
- ▶ Produktivitāte (aktivitātes apmaksātas un neapmaksātas)

Cilvēka nodarbes skaidrojums

Komponenti

- ▶ **Griba** - atspoguļo personas motivācijas procesu procesu nodarbes izvēlei un veikšanai
- ▶ **Paradumi** - atspoguļo personas veikšanas organizēšanu noteiktos nodarbes veidos (paternos) un rutīnās
- ▶ **Veikšanas spējas** - atspoguļo personas objektīvās garīgās un fiziskās spējas kā arī dzīvo pieredzi, kas kopumā veido (formē) veikšanu

Cilvēka nodarbes skaidrojums

Vide tiek definēta kā konteksts, kuru raksturo šādas īpašības:

Fiziska vide

Sociāla vide

Kultūrvide

Ekonomiskie apstākļi

Politiskie apstākļi.

Šis konteksts ietekmē motivāciju nodarbei, nodarbes organizāciju un veikšanu.

Jaunums !!!

Cilvēka nodarbes skaidrojums: konteksts

5th Edition: Environment and Human Occupation
Gail Fisher, Sue Parkinson & Lena Haglund

FIGURE 7-2 Examples of Items Included in the Physical, Social, and Occupational Environment across Three Contexts.

Cilvēka nodarbes skaidrojums

Vides ietekme

Vide sagādā:

- ▶ Iespējas
- ▶ Resursus
- ▶ Prasības
- ▶ Ierobežojumus

!!! Nodarbes un vides nedalāmība

Cilvēka nodarbes skaidrojums

- ▶ Pieredzei ir galvenā nozīme nodarbes veikšanā, Tā nav tikai artefakts vai veikšanas sekas
- ▶ Lai iemācītos veikt kādu nodarbi, katram tā jāizjūt ar savu ķermeni (pieredzes ievietošana dzīvā ķermenī)
- ▶ Dzīvais ķermenis - tā ir pasaules esības un zināšanas pieredze ar konkrēto ķermeni
- ▶ Veikšanu vada šī dzīvā ķermeņa “izjūtas “

Nodarbes organizācija (sistēmteorija)

- ▶ Nodarbe ir dinamiska un atkarīga no kontekstiem
- ▶ Cilvēki veido sevi, darot nodarbes
(to, kas tu esi, rada reāli darītais)

Nodarbes darīšanas 3 līmeņi

- ❖ Dalība
- ❖ Veikšana
- ❖ Prasmes

Dalība

atspoguļo personas iesaistīšanos darba, spēles vai ikdienas aktivitātēs, kas ir daļa no sociokulturālā konteksta un kas ir nepieciešamas personas labklājībai

Plašākais nodarbes darīšanas novērtēšanas līmenis

Piemēram, pilna laika darbs

Veikšana

Atspoguļo noteiktas nodarbes formas darīšanu

Piemēram, skolas apmeklēšana iekļauj sevī šādas aktivitātes:
grāmatas lasīšana, pierakstīšana, eksāmenu kārtošana u.c.

prasmes

Ir mērķtiecīgas darbības, kuras personas lieto nodarbes veikšanas laikā

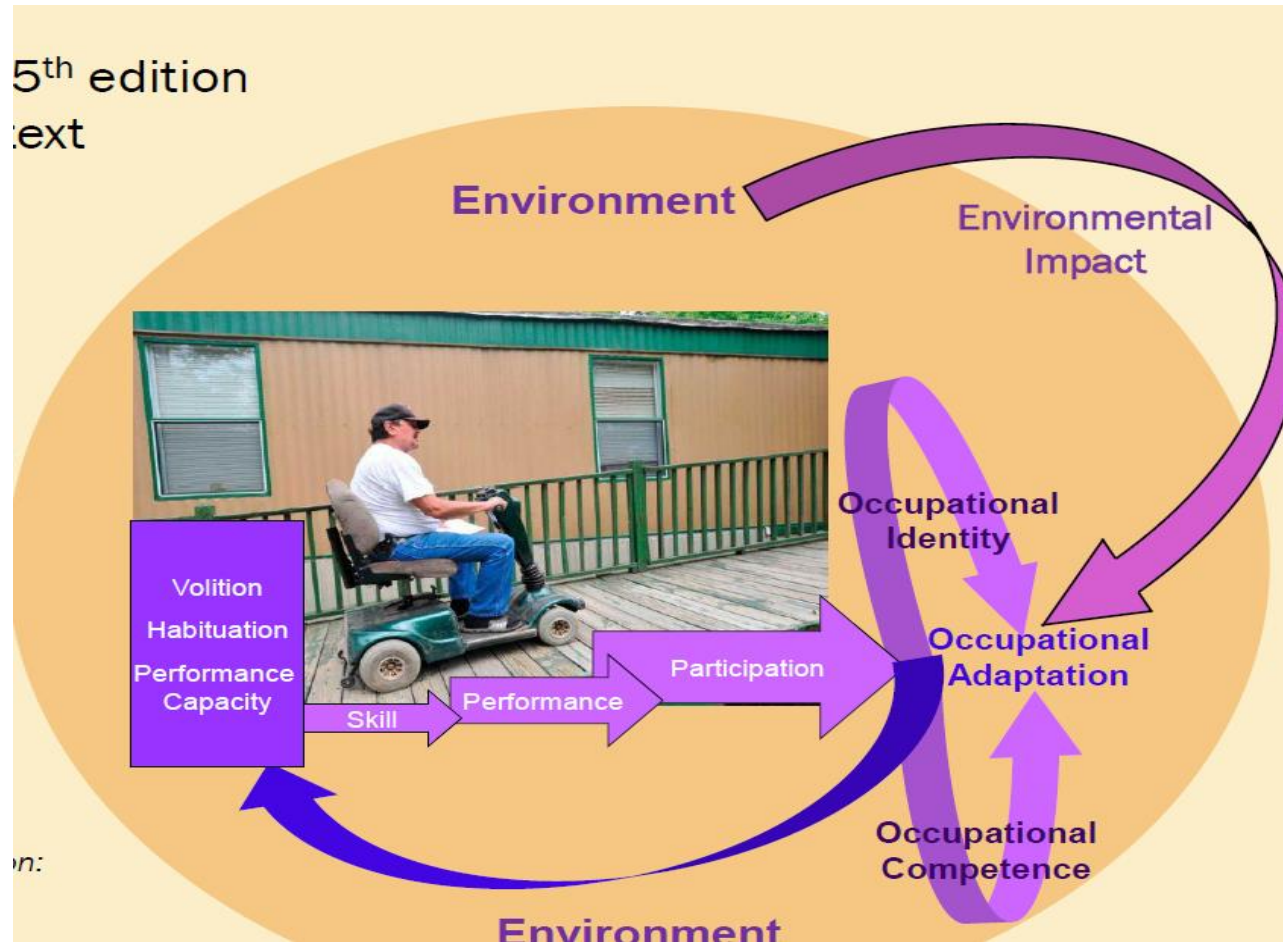
- ▶ **Motorās prasmes**
- ▶ **Procesa prasmes**
- ▶ **Sazināšanās/mijiedarbības prasmes**

(apraksts: AMPS, acis)

Nb! Atšķirībā no veikšanas spējām, prasmes atspoguļo atsevišķo funkcionālo darbību, kas veido reālo darīšanu

Cilvēka nodarbes skaidrojums

5th edition
text

on:

Nodarbes adaptācija

Nodarbes adaptācija ir pozitīva pieredze, kompetences sasniegšana laika gaitā personu ietverošā vidē

Nodarbes adaptāciju raksturo

- Ar nodarbi saistīta identitāte (kas es esmu, kas būšu)
- Ar nodarbi saistīta kompetence (darbība atbilstoši identitātei)

Cilvēka nodarbes skaidrojums

Izmaiņu (transformācija, katastrofa) pakāpes

- ▶ Izpēte
- ▶ Kompetence
- ▶ Sasniegums

Jaunumi!!!

Gatavība izmaiņām

Vides nozīme

Izmaiņas un attīstība

CNM lietošana: terapijas process un terapeitiskā domāšana

Klienta iesaistīšanās nodarbēs

Darīšana

Domāšana

Sajūtas

...

9 dimensijas: izvēlēties, uzņemties,
izpētīt, noteikt, pārrunāt, plānot,
praktizēt, pārbaudīt, uzturēt

CNM lietošana: terapijas process un terapeitiskā domāšana

Ergoterapeits ietekmē iesaistīšanos nodarbēs,
izmantojot šādas stratēģijas:

- ▶ apstiprina
- ▶ nosaka
- ▶ strukturē,
- ▶ vada (trenē),
- ▶ mudina,
- ▶ dod padomus,
- ▶ izvērtē (atgriezeniskā saite),
- ▶ nodrošina fizisku atbalstu

Resursi CNM lietošanai un attīstībai

Jaunums !!!

- **CNM un SFK**

Paldies par uzmanību!

Jautājumi!!!

**Veiksmi Cilvēka
nodarbes modeļa
studijās!!!**

